

Квітень 2026

Звіт про ситуацію в Україні

ХІД БОЙОВИХ ДІЙ

- **Квітень став місяцем часткового перехоплення ініціативи українською стороною завдяки використанню великої кількості БПЛА, здатних завдавати ураження на відстані 70–150 км від лінії бойового зіткнення.** Це суттєво ускладнило логістику російської армії в Донецькій області, українські БПЛА почали [патрулювати небо](#) вздовж трас Донецьк — Селідове, Донецьк — Маріуполь та інших важливих логістичних маршрутів. Українські дрони знищували засоби ППО й РЕБ, що допомогло уразити значну кількість техніки та особового складу ЗС РФ.
- **Російська армія все ще тисне на різних ділянках фронту, водночас частка штурмовиків, які гинуть ще до наближення до українських позицій, досить висока.** Втрати російської армії наприкінці квітня сягнули [приблизно 1 332 000](#) бійців, і цього самого місяця кількість загиблих уже почала перекирвати поповнення ЗС РФ. Оголошений російською стороною режим припинення вогню на Великдень працював лише для авіації та ракетно-дронових ударів, а наземні штурмові дії і застосування дронів уздовж лінії бойового зіткнення тривали.
- **Росія і далі завдає ударів по українських населених пунктах з використанням крилатих і балістичних ракет, авіабомб та ударних дронів.** Під ударами у квітні опинилися [Київ](#), [Луцьк](#), [Харків](#), [Запоріжжя](#), [Одеса](#), [Дніпро](#), [Рівне](#), [Херсон](#), [Миколаїв](#), [Чернігів](#), [Суми](#), [Черкаси](#), [Кривий Ріг](#), [Павлоград](#), [Нікополь](#), [Шостка](#), [Прилуки](#), [Біла Церква](#), [Слов'янськ](#), [Краматорськ](#), [Коростень](#), [Глухів](#) та інші населені пункти. Українські системи ППО в березні — квітні знищували рекордну кількість засобів повітряного нападу ЗС РФ, але відчувалася нестача засобів для знищення балістичних ракет, через що деякі ракети все ж таки досягли мети. Уражень зазнавали: транспортна, енергетична й житлова інфраструктура, освітні заклади, бригади швидкої допомоги, дамби водосховищ.
- **Сили оборони України уразили кілька важливих об'єктів нафтогазової промисловості РФ, зокрема нафтові термінали в портах Усть-Луга, Приморськ, Новоросійськ та Феодосія, нафтопереробні заводи в містах Туапсе, Кстово, Сизрань, Новокуйбишевськ, бурові установки «Сиваш», «Ракушечное» та імені Валерія Грайфера, ЛВДС «Кримська» й «Самара», ЛВДС «Пермь», НПС «Горький», а також ще низку об'єктів.** Масштабні руйнування нафтопереробної та нафтоналивної інфраструктури призвели до суттєвого зниження експортного потенціалу РФ і не дозволили російській стороні скористатися підвищенням цін на нафту у світі. У Туапсе й Пермі, де ураження були наймасштабнішими, виникла кризова екологічна ситуація, оскільки пожежники не можуть оперативнo загасити пожежі й локалізувати витоки нафти. Сили оборони України також знищили чи пошкодили низку кораблів різних класів і [гелікоптери](#) на території РФ.
- **У квітні провели два обміни військовополоненими.** Перший відбувся 11 квітня, напередодні Великодня: до України повернулося [175](#) [військовослужбовців і 7 цивільних](#). А 24 квітня звільнили [193 українських військовослужбовців](#), більшість із яких перед тим утримували в Чечні.
- У межах [репатріаційних заходів](#) 9 квітня до України повернули 1000 тіл, які, за твердженням російської сторони, належать українським військовослужбовцям. Кожне тіло тепер мають ідентифікувати, щоб пізніше родичі могли з почестями поховати загиблих. Своєю чергою, до РФ передали тіла 41 військовослужбовця.

ГУМАНІТАРНИЙ ВИМІР

- **РФ системно знищує культурну спадщину України, а також підриває інформаційний простір, атакуючи об'єкти культури, медіа й культурну еліту.** Від початку повномасштабного вторгнення Росія [вбила](#) 349 митців і 137 медійників, що свідчить про цілеспрямоване знищення культурної та інтелектуальної еліти України. Станом на квітень 2026 року [пошкоджено або зруйновано](#) 1723 пам'ятки культурної спадщини й 2524 об'єкти культурної інфраструктури, з яких 518 — повністю знищено. РФ щонайменше 72 рази [атакувала](#) редакції медіа й 24 рази — телевізійну інфраструктуру у 12 регіонах, обмежуючи доступ населення до інформації. У квітні зафіксовано нові удари по культурних об'єктах: 7 квітня на Харківщині [знищено](#) історичну садибу XIX століття, [15 квітня](#) в Дніпрі пошкоджено об'єкти культурної спадщини, зокрема художній музей, а в Одесі — гуртожиток музичної академії, де поранено п'ятьох студентів і зруйновано частину будівлі.
- **Екологічні наслідки дій РФ набувають системного характеру.** В Азовському морі окупаційна влада [планує](#) масовий вилов медуз, що загрожує порушенням екологічного балансу й загибеллю рибних ресурсів. Після удару РФ 27 квітня в Одеській області [стався](#) розлив олії, який поширився на 700 м узбережжям Чорного моря й завдав шкоди фауні. Загальні екологічні збитки від війни [перевищили](#) 126 млрд євро, а крім того, забруднено землі, воду й повітря. У Криму [зафіксовано](#) масштабний розлив мазуту, який призводить до масової загибелі птахів та отруєння морської екосистеми, однак окупаційна влада не реагує на це.
- **Окупаційна модель управління супроводжується системними репресіями й звуженням прав цивільного населення на ТОТ.** У Ростові-на-Дону двох українців, затриманих у Маріуполі, [засудили](#) до 26 років колонії за звинуваченнями в «тероризмі» й «шпигунстві», а двом полоненим азовцям [призначили](#) по 18 років, ще одному збільшили термін до 29 років; у Севастополі колишнього військовослужбовця ЗСУ незаконно [засудили](#) до 18 років ув'язнення за «державну зраду». Окупаційна влада [погрожує](#) маріупольцям конфіскувати житло, якщо в них немає російських документів, і подала вже приблизно 8 тис. позовів про вилучення майна. У Запорізькій області мешканці [залишаються](#) без мобільного зв'язку, що унеможлиблює комунікацію і доступ до екстрених послуг. У Мелітополі й Бердянську колапс банківської системи [зблокував](#) оплату товарів і доступ до коштів.
- **РФ поглиблює колонізацію ТОТ.** Окупаційна влада на Херсонщині [розгортає](#) забудову узбережжя Азовського моря для продажу нерухомості росіянам, водночас затягує відновлення житла для місцевих і пропонує їм тимчасові непридатні умови проживання, передаючи землю та інфраструктуру на потреби військовиків і переселенців з РФ.
- **Окупаційна політика передбачає системне залучення дітей до воєнних практик через депортацію, мілітаризацію і психологічний тиск.** З початку повномасштабного вторгнення 699 дітей [загинуло](#), 2457 — зазнало поранень, а понад 19 500 депортували до РФ і Білорусі, з яких частину утримують у таборах або передають на усиновлення. Україні вдалося [повернути](#) більш ніж 2100 дітей. Європол [ідентифікував](#) 45 депортованих дітей і зібрав дані про маршрути, причетних осіб і місця утримання. На ТОТ Херсонщини [створено](#) мережу кадетських класів, кількість яких зростає з 9 до 20, для підготовки дітей до служби в силових структурах РФ; у школах [фіксують](#) постійну присутність озброєних силовиків, що формує атмосферу страху й контролю; окупаційна влада [впроваджує](#) російські освітні стандарти з мілітаризацією навчання й ідеологічним контролем дітей, включно зі стройовою підготовкою і військово-патріотичними курсами; на ТОТ Донецької та Луганської областей студентів масово [позбавляють](#) відстрочки й примусово мобілізують до армії РФ під виглядом «уточнення даних».

НАЦІОНАЛЬНА ПЛАТФОРМА СТІЙКОСТІ ТА ЗГУРТОВАНОСТІ

- **Війна Росії проти України системно підриває безпеку цивільного населення.** За даними Amnesty International, внаслідок російських атак [загинуло](#) щонайменше 14 999 цивільних, а поранено — 40 601; удари по густонаселених районах і критичній інфраструктурі мають ознаки воєнних злочинів; від початку повномасштабного вторгнення від мін і вибухонебезпечних залишків [постраждала](#) 1431 людина, зокрема 147 дітей; понад 100 тис. км² території України [залишається](#) потенційно замінованою, що створює тривалу загрозу для населення; у звітах фіксують випадки тортур, насильницьких зникнень та утримання цивільних і військовополонених у нелюдських умовах на ТОТ; крім того, [зафіксовано](#) 619 випадків нападів на представників ТЦК, що пов'язують зі зростанням внутрішньої напруженості на тлі війни.
- **Атаки на енергетичну інфраструктуру системно підривають базові умови життя, спричиняючи масові вимкнення електроенергії та психологічне виснаження населення.** Унаслідок російських ударів у квітні [зафіксовано](#) знеструмлення щонайменше в шести регіонах (Донеччина, Сумщина, Харківщина, Чернігівщина, Одещина та Запоріжжя); у Миколаївській області [запроваджено](#) жорсткі графіки електропостачання з подачею світла лише на дві години та вимкненнями до шести годин через пошкодження мереж. За [соціологічними даними](#), 51 % населення пережив пікове емоційне виснаження взимку 2026 року через вимкнення електроенергії, що перевищило рівень стресу на початку повномасштабного вторгнення.
- **Росія розширює гібридний терор проти України та Європи.** У квітні СБУ [викрила](#) агента в Держприкордонслужбі, який збирав дані про українську ППО, БПЛА-підрозділи й енергетичні об'єкти для коригування ударів по Київщині й Чернігівщині, а також [ІТ-фахівця](#), який створював фейкові акаунти, фінансові рахунки й канали вербування коригувальників для спецслужб РФ. Служба безпеки [затримала](#) ще чотирьох ворожих агітаторів у різних регіонах України. Українські та європейські правоохоронці [викрили](#) міжнародну агентурну мережу РФ, що [готувала](#) замовні вбивства, диверсії і теракти в Україні й країнах ЄС, зокрема проти українських журналістів, військовиків, проукраїнських активістів і російських опозиціонерів. В Одесі [затримано](#) агентку ФСБ, яка готувала вбивство офіцера ССО. Російські спецслужби активізували вербування дітей через [онлайн-ігри](#), [Telegram](#), [TikTok](#) і Discord: у Кіровоградській та Одеській областях [запобігли](#) спробам терактів у школах, а на Закарпатті 15-річного школяра, який відкрив стрілянину в школі, [пов'язують](#) із вербуванням через онлайн-гру. Крім того, російська пропаганда [поширила](#) понад 500 матеріалів для дискредитації співпраці України із Заходом у сфері ОПК та [активізувала](#) TikTok-кампанію із ШІ-відео про «мир за будь-яку ціну» й територіальні поступки.
- **Росія використовує окуповані території для економічного пограбування України й незаконного вивезення ресурсів.** У січні — квітні 2026 року 25 суден російського тіньового зернового флоту майже 50 разів [незаконно вивозили](#) продукцію з окупованих портів України; загалом експортовано понад 850 тис. т зерна переважно із Севастополя, Маріуполя й Бердянська.
- **Навесні 2026 року Росія різко [посилила](#) удари по українській залізниці:** у березні зафіксовано понад 200 атак, а з початку повномасштабного вторгнення — приблизно 5 тис. ударів по залізничній інфраструктурі, внаслідок яких пошкоджено понад 25 тис. об'єктів і загинуло щонайменше 39 працівників залізниці.
- **РФ [створює](#) довгострокові ризики для ядерної безпеки України та Європи.** 26 квітня Запорізька АЕС у п'ятнадцяте від початку окупації втратила зовнішнє електроживлення через від'єднання лінії «Феросплавна-1» і понад годину працювала від резервних дизельних генераторів, що знову підвищило ризики для ядерної та радіаційної безпеки.

РОСІЙСЬКІ НАРАТИВИ: ПРОПАГАНДИСТСЬКИЙ ВИМІР

- **Про перемовини і «мир» лише на російських умовах.** МЗС РФ традиційно заявляє, що Москва готова і до переговорів, і до продовження війни, а м'яч [перебуває](#) на боці Заходу й Києва. Загалом Лавров [каже](#), мовляв, поновлення переговорів «не є пріоритетом номер один», і наголошує на тому, що Захід перетворив Україну на «тригер глобальної загрози». Росія зберігає образ формальної відкритості до діалогу, але змістовно наполягає на капітуляційному для України порядку денному. «Київський режим» і країни ЄС вона звинувачує в начебто відсутності політичної волі до миру ([Захарова](#)). Путін заявив 21 квітня, що Росія створює «зону безпеки» на прилеглих до кордону територіях України. «Ми знаємо, чим усе це закінчиться, — [висловився](#) очільник РФ про підсумки спеціальної воєнної операції, — цілі буде досягнуто». Путін начебто готовий зустрітися із президентом України Володимиром Зеленським, але такі переговори можуть відбутися лише на фінальних етапах угоди ([Лавров](#)).
- **Війну в Україні використовують як складник російської політики «згуртованості».** Путін [заявив](#), що лише завдяки згуртованості Росії вдасться досягти цілей спеціальної воєнної операції. Лунає постійна антиєвропейська риторика з боку чиновників РФ у контексті підтримки України ([Шойгу](#)). Проте внутрішню ситуацію дедалі більше підлаштовують під довгу війну (заохочують рекрутинг, розширюють і продовжують грошові стимули для контрактників).
- **Ядерні сигнали та ескалаційна логіка.** У квітні російський дискурс і далі використовував ядерну тематику як інструмент політичного тиску через тезу про неминучу відповідь Росії на дії Заходу. Російські медіа [поширювали](#) попередження, що потенційне розміщення ядерної зброї поблизу російських кордонів, зокрема у Фінляндії, означатиме новий виток ескалації, а в деяких заявах стверджували, що дії Заходу можуть призвести до ширшої воєнно-політичної кризи. Росія застосує ядерну зброю, щоб [захистити](#) Білорусь, [заявив](#) Аляксандр Лукашенка.
- **Виправдання ударів по українській інфраструктурі.** Російське воєнне й медійне [пояснення](#) ударів у квітні 2026 року будували навколо формули «ударів по військових об'єктах або об'єктах подвійного призначення». Зокрема, у зведеннях [підкреслювали](#) ураження підприємств авіаційної промисловості, цехів виробництва безпілотників, складів, а також об'єктів газової та енергетичної інфраструктури, які нібито забезпечують ВПК України, це відбувається на тлі підготовки РФ до весняно-літнього наступу.
- **Заперечення української суб'єктності та ідентичності.** У квітні 2026 року російські офіційні спікери продовжили описувати Україну не як самостійну політичну націю, а як територію, де нібито «порушено природні права» російськомовних, православних і пов'язаних із російською культурою груп. Лавров прямо [заявляв](#), що на українську Конституцію «плюють», а російська мова фактично заборонена в освіті, культурі, медіа й навіть побуті. Російська сторона вважає мовні й церковні питання в Україні обов'язковою передумовою перемовин та врегулювання. Російський дискурс часто поєднує мовне питання, церкву, «нацизм» і «першопричини конфлікту» в один пакет.
- **Дискредитація українського політичного керівництва.** У квітні головна лінія проти українського керівництва зводилася до поєднання трьох тез: недоговороздатність, зовнішнє управління та екстремізм / неонацизм. Захарова після великоднього перемир'я [заявляла](#), що Київ не продемонстрував «політичної волі до миру», а Зеленський і його партнери показують «повну недоговороздатність». В інших коментарях того самого місяця українське керівництво називали «[неонацистським режимом](#)», а підтримку йому — «втягуванням зовнішніх гравців у

НАЦІОНАЛЬНА ПЛАТФОРМА СТІЙКОСТІ ТА ЗГУРТОВАНОСТІ

конфлікт». На думку Лаврова, на Заході та в Україні нині «[буйно розквітає](#)» сатанізм. Така риторика має практичну мету: якщо керівництво України описують як нелегітимне й нездатне домовлятися, тоді будь-яку відмову Києва від російських умов наперед подаватимуть не як раціональну політичну позицію, а як доказ «екстремістської сутності режиму». Це створює пропагандистське виправдання для продовження війни навіть на тлі декларативної готовності РФ до переговорів.

- **Політика РФ на ТОТ / так звані територіальні реалії.** У квітневих заявах МЗС РФ «територіальні реалії» [залишаються](#) обов'язковим елементом будь-якого врегулювання. Лавров прямо говорить про важливість «поважати волевиявлення жителів Криму, Донбасу, Новоросії», а в інших тезах ці території описано як такі, де Росія здійснює судове переслідування злочинів «київського режиму» за власним кримінальним кодексом. Це означає, що окупацію подають не як тимчасовий воєнний стан, а як уже завершену політико-правову трансформацію простору.
- **Офіційна інтернаціоналізація російського військового рекрутингу.** У квітні 2026 року Росія не просто фактично, а й нормативно закріплювала залучення іноземців до війни. Із 3 квітня [набрали](#) чинності правила, за якими іноземців та осіб без громадянства, що проходили службу за контрактом або брали участь у бойових діях у складі ЗС РФ, більше не можна адміністративно видворяти з Росії. Це не побічна норма, а чіткий інституційний сигнал: участь іноземця у війні на боці РФ стає підставою для правового захисту всередині російської системи. Паралельно регіональна й муніципальна влада у квітні прямо [поширювала](#) фінансові стимули на іноземних громадян. Наприклад, у [Ростові-на-Дону](#) одноразові виплати під час першого укладання контракту з Міноборони були адресовані не лише мешканцям міста, а й іноземцям. Це свідчить, що інтернаціоналізація рекрутингу — вже не прихована практика, а частина мобілізаційної політики РФ, закріплена адміністративно.